

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A Katholikus Sajtóegyesület.

A Katholikus Sajtóegyesület új jelszó a mi keresztes-háborunk vezényleti nyelvén. Származik pedig ez új ebből a két régeből: katolikus sajtó és katolikus egyesület.

Nem kell arról sokat beszélni, hogy a sajtó befolyása manap mekkora, sem arról hogy ezzel a befolyásával hányszor s mennyire visszaél.

A régi pesti kávéház törzsvendégének a fekete kávéja mellé nyomban odavitték a »lajbzsurnálját«, aztán odament hozzá a kávé, kinyitotta a burnótos szelencét és megkínálta a stammgasztot egy szippantással. A vendég olvasgatott, később nagyot tüsszentett, a mit a körülötte ülők kedves egészségére kívántak. Ebben volt is valami, mert az a csendes, békés lajbszurnál, se az az orcsiklandó tobák nem ártottak a nyájas olvasó egészségének.

Bezzeg másként van ma.

Mikor a családok asztalán, vagy a kávéházban, vendéglőben, trafikban, vasuton, vagy bárhol egyebütt odateszik az ember elé a sok képes és képtelen ujságot — tisztelet az érdekes kivételeknek — nem ártatlan burnótszelence, hanem valóságos Pandóra-szelencéje nyílik ki s mételyezi meg a gyanutlan olvasók lelkét, amelynek az ilyen hirlaphasábok éppen séggel nem válnak — kedves egészségére.

E kereszténytelen sajtó káros hatásának megtörésére az első modern praktikus lépés tudvalevően 1892-ben történt, a fürge kis pozsonyi barát-ujság megindításával, amely könnyű szandáliáiban csakhamar messze maga mögött

hagyta az akkor volt derék katolikus organumok nehézléptű koturnusait. És fölírta almából a népet.

Küzdelmes idők jöttek. Az akkor még csekély számú, öntudatos katolikus intelligencia tömörülésének nagy akadálya volt a katolikus napisajtónak — anyagi okokból — primitív állapota. Amikor aztán úgy, ahogy segítettek ezen a nagy bajon, amikor végre megfelelő számú és korszerű berendezésű napi- és hetilapunk volt már a fővárosban és a vidéken: *ettől az időponttól kezdődik csak a katolikus megújulás igazi munkája Magyarországon.*

A katolikus sajtó virágoztatja föl azután a katolikus egyesületeket, amelyek politikai, társadalmi és gazdasági téren igyekeznek megvalósítani azt, amit a sajtó cikkeiben naponta hirdet és sürget.

Igy kapcsolódik egybe katolikus közéletünk láncolatának két kiválóan szükséges szeme: a sajtó és az egyesületi élet...

Ámde, ami jó volt a kilencvenes években, kezdetlegesnek, idejét multnak bizonyult 1907-ben, a pécsi katolikus nagygyűlés idején. — Ezen a keskeny kereten tágítani, a katolikus sajtót, amely egyébként a maga erejéből is igyekezett fejlődni, tökéletesbbiteni kellett.

A kereszténytelen sajtó manap nem is váltott lovakon, de váltott automobilokon jár. (Azért is olyan benzinszaguak a cikkei...) Markónival és kábelkkel dolgozik.

Ilyen körülmények közt a mi sajtónk is, ha csak valamennyire versenyképes akar lenni, nem dőcöghet kehes, himpókos, öreg omnibuszgebéken, amelyektől csupa takarékoságból elvonják az abrakot.

A katolikus sajtónak bővülnie kell terjedelmében és gyarapodnia fajsúlyban.

Elhervadtak már azok a zöldfű-utcai idők Budapesten, amikor a szegény katolikus sajtónak szürke filozopterek terencvárósi, hónapos szobákban irták meg azokat a bizonyos »rövideti római tudósításokat« ezzel a hangzatos és hatásos címmel, hogy: a kereszténység fővárosából.

Amikor a liberális lapoknak zsiros fizetésű levelezők, tudósítók vannak Rómában és Szentpétervárott, Londonban és Konstantinápolyban, vagy akár New-Yorkban és Chicágóban, akkor mi sem kulloghatunk hetvenötödrangu német salabakterek után.

Sajtónkat mindezeknél fogva erősbbíteni kellett és ehhez — pénz kellett!

Ennél a határkőnél igyekezett visszaszolgáltatni a katolikus egyesületi élet azt a sok jót, amit a katolikus sajtónak köszönhet.

Mecenásaink a végletekig nem voltak igénybe vehetőek. Egyének helyett intézményekről kellett tehát gondoskodni a katolikus sajtó előbbrevitelére. Így történt, hogy egyesületünk fája, amely a katolikus sajtó napsütésében terebélyesedett ki, új ágat hajtott. Ennek az új ágnak az a rendeltetése, hogy a katolikus sajtónak teremjen gyümölcsöt.

És ez az új hajtás, a mi új jelszavunk: a Katholikus Sajtóegyesület...

Mit kíván ez az egyesület?

Hogy pénzt, azt már megmondottuk. De nemcsak azt. Nem érné el célját, ha csak pénzt adna a sajtónak s nem tudná egyuttal e sajtó munkásainak megszerezni a katolikus olvasó-

„TISZÁNTÚL“ TÁROZÁJA.

Holnapután kiskedden.

— Kiadja: Lovász Károly. Török Károly fejlécével. Ára 1 korona. —

Vékonyka füzet akadt a kezünkbe a fenti címmel. Holnapután kiskedden: ez a cím maga elárulja, hogy a füzet nem lehet más, mint a Holnap című, nemrég megjelent verses kötet kigunyolása.

Az ötlet maga nem új. Sok poétánk, akiben van józan érzék a költészet iránt, megpróbálta már — és pedig sikerrel — Adyékát kifigurázni. A most megjelent kötetke szerzői annyiban műveltek új dolgot, hogy az Adyékát kicsufoló verseket külön kötetbe foglalták és a Holnap című kötet mintájára összeállítva, bocsátják forgalomba és teszik így mindenkinek hozzáférhetővé.

Az alábbiakban néhány mutatványt közlünk a füzetből. Tessék elolvasni vele együtt akár melyik Holnapos versfaragó eredeti zöngeményét. A kettőt nem lehet egymástól megkülönböztetni, annyira egyeznek kifejezésekben,

eszmemenetben. Nyakatekert mind a kettő, csak az a különbség, hogy az egyik szándékosan nyakatekert, míg a másik azt hiszi magáról, hogy költészet. Pedig éppen olyan nyakatekert figura, mint az első.

A füzetke a következő részekre oszlik: Ady. Mesék a tenéről. Ignóus. Kemény Simon. Miklós Jutka. Somlyó Zoltán.

Holnapután kiskedden Ady így fog írni:

Ezer év.

És jött az orr és jött a Nátha.
 És jött a Hátha.
 És jöttek a hét Vezérek
 És jöttek Niemandok
 Futva, tova menve
 És jött a Nemde.
 Miért is születtem magyarnak?

És jött, aki csap,
 Se mégis, se Csak,
 Nem jött Senki, csak kis Valaki
 Jött, aki tipor.
 És nem jött az Ámbár,
 Se Mégis, se Mikor.
 Miért is születtem magyarnak?

»Holnap« még csak így irt Ady:

S az álmosoknak, piszkosoknak,
 Koresoknak és cifrákodóknak
 Félig-élőknek, habzószájúknak,
 Magyarkodóknak, ködevőknek
 Én nem vagyok magyar?

Azt képzeli Ady, hogy ő a Ganges partjairól jött. Ezt Holnapután kiskedden így fogja énekelni:

Keserv.

Jöttem India kanálisából,
 Bánatimat hozom,
 És szivarozom
 Szivarozom.

Jöttem eszkimók berkeiből,
 Láttam sok foka-dögöt
 És köhögök
 És köhögök.

Itt van még három Ady-utánzat. Bátran megírhatta volna Ady is és mégis lehetetlen, hogy ne nevéssen rajtuk maga Ady is.

Tragédia.

Vékony Legenda, vastag Piszkos,
 Szeretnek engem a Metropoliszok.

közönség, a társadalom szeretetének, lelkesedésének, együttérzésének melegét is.

Nem szeretem az olyan katolikus családokat, amelyekben a családfő patentirozott katolikusnak vallja magát, de a mi lapjainkat a világért sem jártná, mert hogy azokat a katolikus körben ugyanis olvassa, hát inkább járat ellenséges lapokat.

Nem szeretem az olyan papi házat, ahová a mi lapjaink csak muszájból járnak s nem olvassák őket.

Nekünk manap hála Isten versenyképes sajtónk van. Megérdemli, hogy honorálják.

Hanem ezt a honoráriumot nemcsak a kiadónak kell megfizetni csengő pénzzel, hanem az olvasónak is együttérzéssel.

Amikor az újságíró meggyőződik róla, hogy egy-egy szívből megírt cikkét éppen azok nem olvassák el, akiknek szánta, úgy érzi magát, mint a leány, aki gyöngyvirágos selyemkendőt himzett, de akinek adta, nem a szíve fölött hordja, hanem hitvány lim-lomként a sutba dobta.

Én a magam részéről sohasem részesülhetek szebb honoráriumban, mint amikor Amerikában egy-egy cikkemet az Ur oltára előtt felolvasták . . .

— Amikor a tragikus véget ért Miksa mexikói császár ott állott a vesztőhelyen, a katonákkal, akiket kivégzésére rendelték oda, egyenkint kezét szorított, mindegyiküknek egy-egy arany rupiát adott, aztán sorfaluk előtt megállva szívére mutatott, hogy oda célozzanak.

Valóban a katolikus társadalomnak öntudatra még mindig nem ébredt része szakasztott így van az egyházüldözött sajtóval, amelynek kegyeit hajhássza, amellyel parolázik s a melyet jól megfizet, amíg a lelkét gyilkolja.

Legyen ennek már egyszer vége.

Ne pártoljuk azt a sajtót, amely az üveges boltra emlékeztet a maga sokszintűségével. Ne azt, amely a suszterboltra hasonlít, mert bagariával, vagy kesztyűbőrrel egyformán dolgozik, attól függ, melyiket keresik és fizetik. A mi sajtónkat, a katolikus sajtót pártoljuk, amely nem himez-hámoz, nem kertel, nem hizeleg és

nem hazudik, hanem fölfelé is, lefelé is megmondja az igazat.

Olvastuk a minap, hogy Bereg megyében éhínség fenyegeti a ruténeket.

Nosza, kapta magát ebből az alkalomból valamelyik napkeleti tollíu és alaposan letárgyalta — a Schönborn latifundiumot.

Persze. Kellett ez azért, hogy elterelődjék a figyelem azokról a bereg megyei jövevényekről, akik ugyanabban az időben anyakönyvhamisítás és katonaszabadtítás dolgában deputációztak a Házban, próféta-szakállal, hosszúszerű csizmákban.

El kellett terelni róluk a figyelmet, nehogy valamiképpen lehulljon az érdekelt sajtó bekötött szemű katolikus olvasó közönségének szeméről az ámitás fátyla. Nehogy valamiképp magához térjen ez a publikum s észrevegye, hogy ennek a deputációnak a csizmáit ott a Beszkidék alján a Rákóczi rusznákjainak veritékével subickolták fényesre, sőt — egyenesen azoknak a bőrét nyuzták le, abból szabták a csizmát.

Hát az ilyen sajtót, a mely ennyire megtevészi a közönséget s ennyire elcsavarja az igazságot, — ne pártoljuk. Hiszen egyedüli hitvallása és evangéliuma: a non olet.

Ennek a sajtónak háttérbe szorítása, a kifejezetten keresztény sajtó fölvirágoztatása, a Katolikus Sajtóegyesület, az azt alkotó tagok főadata . . .

Ahol te Caius vagy, én ott Caia akarok lenni — mondta a régi pogány világban a római ara az ő jegyeseinek. A katolikus sajtónak, a Katolikus Sajtóegyesület a jegyese. Legyen hát küzdelmeinek is osztályosa.

Ha a mi sajtónk templom, legyen az egyesület e templom áldozati oltára; ha vár, legyen

az arzenálja; ha a jó sajtó az ellenséges világnézet oceánját járó hajó, legyen az egyesület e hajó fűtőháza és éléstára; ha a katolikus sajtó missiótelep, legyen az egyesület e missió anyaháza . . .

Az amerikai biznismen az ő üzleti kurtságával és gyorsaságával, csak így reklámozza a maga híres pálinkáját, a Wilson-viszkit:

Száraz Tényállás, kis Talyiga,
Paraszt hazámon bög az Iga.

Bubánat nyolcór, kesergés ötér,
Fejemen Bronz, nyakamon Kötél.

A Szajnaparton.

Frászos kazamata lelkek,
Hova osontok?
Mit nyögetitek lelkem,
Szikkadt bolondok?

A Szajnaparton csillog a gáz,
És döngeti a lelkem a Frász, a Frász,
A Szajnaparton csillog a gáz.

Pont.

Bánatom volt egy font,
Pont.

Mindenki barátságot bont,
Pont.

Frászos Szemmel nézem a Plafont,
Pont.

Testemben rázog a Csont,
Pont.

Font, bont, plafont, csont.
Pont.

Álljon meg itt Somlyó Zoltán neve alatt egy vers, mely csaknem szóról-szóra így jelent meg a Magyarországon:

A Gnóm púpja.

A Gnóm púpja reszket,
A Gnóm púpja dalol
és zakatol és zakatol
és peng, mint a hárfa
és fehérlik, mint a megyék
törvényhatósági útja.
Ilyen a Gnóm púpja.
A Gnóm púpja sárga,
s szakad mint a spárga,
a Gnóm púpja esikos
afrikai zebra.
A Gnóm púpja nem Plébánia,
se Khadisa-Chebra,
se orákulum, se paplak,
ne lármázz, Gnóm púp,
mert mindjárt bekaplak.

A Holnapután kiskedden ad absurdum vitte a Holnapot és nevetségessé tette örökre. A nevetség pedig öl. Ha néhol még felültek a Holnap naiv önreklámjainak, ezt a kis füzetet elolvassa, lehetetlen, hogy kacagva ne fordítsanak hátat az egész dadogó iránynak. A holnap levonul oda, a hová való: az élclapok rovatába.

— Wilson! That's all!*

Bocsánat a kissé vaskos hasonlatért, hanem azért mégis azt mondom, hogy impregnáljuk a szívünkbe ezt az ideális, magasztos célu — reklámot:

— Katolikus sajtó-egylet! Ennyi az egész!

*

Vajha Szent László egyházmegyéjében is minél több tagot hódítana a már eddigiek mellé nagyhivatású sajtó egyesületünk.

Dr. Helvey Lajos.

Minisztertanács. A miniszterek ma délelőtt 11 órakor Kossuth Ferenc lakásán, Wekerle elnökelete alatt, tanácskozára gyűltek egybe. A mai minisztertanácsnak elsősorban a szerb és román kereskedelmi szerződések képezik a tárgyát. Szóba kerül természetesen a bankkérdés is, amely most az egész politikai helyzetet uralja. Husvét előtt döntő fordulat semmi irányban se várható. — A tárgyalások Ausztriával csak a husvétünnep után fognak megindulni és előreláthatólag rövid idő alatt be is fognak fejeztetni, amennyiben csakhamar ki fog tűnni, hogy a megegyezés a kartellbank alapján lehetetlen, miután ilyen megoldásról Ausztria hallani se akar.

A kormány mindenképpen arra törekszik, hogy a képviselőház összeüléseig a bankkérdésben tiszta helyzetet teremtsen. Kossuth Ferencnek, ugyilátszik a bankkérdés megoldására már egy új formulája van az esetre, ha a kartellbank felállítása Ausztria ellentállásán megtörik. Kossuth most ehhez a formulához akarja a hiveit megnyerni. — A kapacitálás erősen folyik és Kossuth lakásán a függetlenségi képviselők egymásnak adják a kilincset. Hír szerint, ismét valami provizóriumról van szó, melyhez Ausztria már előre is hozzájárult. Az új formulát *Fustk* és *Holló* is ismerik már és nem lehetetlen, hogy a Kossuth formulája alapján a fúzió is létrejön és a koalíció tovább kormányozhatja az országot.

Az autonóm tarifa.

Vámháboru Szerbiával.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter egyetértésben a pénzügyi és a kereskedelmi miniszterekkel a következő rendeletet adta ki:

1. Szerbiából állatoknak és állati nyersanyagoknak, illetve állati termékeknek a magyar szent korona országába való bevitelét az 1888. évi VII. tc. 5. szakasza alapján ezennel megtiltom.

2. a) Konzervált élelmicikkek, légmentesen elzárt szelencékben, b) gyárilag mosott és zárt zsákokba csomagolt gyapju; c) szárított vagy szott belek, zárt ládákban vagy hordókban; d) olvasztott faggyu és olvasztott disznósír; e) tojás, turó, sajt és vaj a magyar szent korona országain és illetve Ausztrián keresztül átvitelre bocsátása kizárólag a zimonyi, illetve az orsovai m. kir. belépő állomási szabályszerű ellenőrző vizsgálat után és állategészségrendőri szempontból bizonyítvány kivánása nélkül is meg van engedve.

3. a) A nem gyárilag mosott vagy az egyáltalában mosatlan, de zárt zsákokba csomagolt gyapju; b) csontok, szarvak, körmök, bőrtök, szarvasmarha- és kecskeszőr s disznósörte, de ezek a cikkek csakis száraz állapotban; c) olvasztatlan faggyu hordókban vagy tömlőkben; d) belépő állomáson felmutatandó szerb állami

* Wilson! Ennyi az egész!

* **Gyermekvédelmi ünnepély Berettyóújfaluban** Március hó 31-én a gyermekvédelemnek szép ünnepélye folyt le Berettyóújfaluban. Az ünnepély a község házában nagy termében volt az előljáróság tagjainak, a telepbizottsági tagoknak és más érdeklődőknek s az összes ottani nevelőszülőknek jelenlétében. Az ünnepélyt a gyermekvédő telepbizottság elnöke *Jeserniczky* Dénes főszolgabíró nyitotta meg, utána a telep orvosa dr. *Grósz* Ignác járásorvos, tb. megyei főorvos ismertette tanulságos előadásban a berettyóújfalui telep keletkezésének s az e telepen végzett gyermekvédelmi munkának történetét és eredményeit, előadásában megismertetvén az egész magyar gyermekvédelmi rendszert is. Végül dr. *Edelmann* Menyhért, a nagyvárad m. kir. állami gyermekmenhely igazgató főorvosa hosszabb beszéd kiseretében átadta négy érdemes, a rájuk bízott gyermekeket szeretettel és odaadással gondozó nevelőszülőknek a belügyminiszterium jutalmát és két más nevelőszülőknek azt a két díjat, a melyet egy ottani emberbarát juttatott kezeihez. Miután még hat más érdemes nevelőszülőről is nyilvánosan megemlékezett, a helyi társadalom támogatását kérte ahhoz, hogy a menhely a telepre gondozásba adott gyermekekből a társadalomnak hasznos embereket nevelhessen.

* **Előadás vak gyermekekkel**, Már említettük, hogy a vakokat gyámoltó országos egyesület erdélyi részénél Nagyváradon a vakok nevelés- és oktatás-ügyéről felolvasást tart, amely alkalommal az általuk nevelt vakokkal a gyakorlati tanítást is bemutatják. A vakok kolozsvári intézete az előkészítés munkájára *Glac* Antal főispánt és *Rimler* Károly polgármestert is megnyerte s a többek között dr. *Várady* Zsigmond és *Osváth* Lajos megyei levéltárnok is megígérték, hogy a szegény vakok érdekében készséggel közrehatnak a közönség érdeklődésének felköltésén. Az érdekes felolvasás ma, április hó 3-án délután 6 órakor lesz a város háza nagy termében. Ez alkalomra 2 tanár, 1 felügyelő és 3 vak növendék, köztük az egyik nagyvárad, érkeznek Nagyváradra ma délután. Belépő díj nincs, csupán a kitett perselybe ad mindenki tetszése szerint, a szegény vakok javára. Ajánljuk az érdekes előadást humanus gondolkodású közönségünk figyelmébe. Amellett, hogy érdekes előadásban lesz részük, a szegény vakok nevelésének ügyét segítenek előmozdítani.

* **Tűz Remetén.** Tegnap délután nagy tűz pusztított Remete községben. Déli fél 12 órakor *Szabó* Lajos gazdálkodó csürje kigyulladt s a tűz a nagy szél következtében átment a közvetlen szomszédos lakóház tetejére, melyet pár pillanat egy égő tömeggé változtatott. A lakosság minden erejét megfeszítette, hogy a tüzet lokalizálja, azonban a tűz *Szabó* házáról *László* János házára is átlépett. A nagy szél a tüzet annyira élesztette, hogy a második házat sem lehetett megmenteni. Az elpusztult épületek és mellékhelységek biztosítva voltak. A tűz gondatlanságból keletkezett.

* **Megbüntetett bérkocsisok.** A rendőrségnek hosszas utánjárás után tudomására jutott, hogy egyes bérkocsisok, a bérkocsi szabályrendelet intézkedése dacára bérkocsiját és az azzal való fuvarozás jogát az I. fokú iparhatóság megkerülésével bérbe adták másoknak, és ezen bérbe vevőket — hogy a bérkocsi ipar gyakorlása ne legyen feltűnő — beiratták a rendőrségnél kocsisoknak. A 22, 28, 29, 62, 106, 96, 130 és 151 es egyfogatu bérkocsi tulajdonosokat és az ezen kocsik iparjogát bérbevevőket 8 egyént az iparhatóság kihágásért megbüntette és az említett számú bérkocsiktól az iparjogot megvonta.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kiss* Erzsébet okleveles tanítónt a berettyóújfalusi községi jellegű külön

szaktanító gazdasági ismétlőiskolához rendes gazdasági szaktanítónővé nevezte ki.

* **Hirtelen rosszul lett.** *Kökény* Etelka cselédlány tegnap délután a Szt. László-téren hirtelen összeesett és fejét is bezúzta két helyen. Az eszméletlen állapotban levő leányt a mentők beszállították a kózkórházba.

* **Pályázat az ipariskolai óraadói tanári állásokra.** Az ipariskolai óraadói tanári állások folyó évi szeptember 1-től kezdődőleg három évre újlag betöltendőek lévén, felhívom mindazon tanfériakat, kik az ipariskolában óraadói állást betölteni kívánnak, hogy eziránti hajlandóságukat — az előadni kívánt tárgyak és az órák számának megjelölésével — az ipariskola igazgatóságánál folyó évi április hó 15-ig szóval vagy írásban bejelenteni sziveskedjenek. Az óradíjra, a tanítás idejére és anyagára vonatkozó részletes felvilágosításokat az ipariskola igazgatója bármikor készséggel adja meg. Nagyvárad, 1909. március hó 29. *Lukács* Ödön, iparokt. biz. elnök. *Szűcs* Izsó iparisk. igazgató.

§ **Esküdtsorsolás a törvényszéken** A folyó havi esküdtszéki ciklus alatt működő esküdteket tegnapelőtt sorsolták ki. A sorsolás eredménye a következő:

Rendes esküdtek: *Szabó* Andor Nagyszalonta, *Hanzely* István Nagyvárad, *Sárközy* Lajos Bihar, *Kollner* Miksa Nagyvárad, *Tóth* Ferenc Nagyvárad, *Szűcs* József B.-Diószeg, *Sólyom* Gyula Nagyvárad, *Bereczky* Sándor Nagyszalonta, *Lukács* István Nagyvárad, *Gombai* Barna Nagyszalonta, *Kaczián* Károly Nagyvárad, *Szöke* János Bihar, *Fényes* Manó Nagyvárad, *Poynár* János Nagyvárad, *Novák* János Nagyvárad, *Konrad* Gyula Nagyvárad, *Markély* János Nagyvárad, *Tóth* Mihály Szalárd, *Jerzák* István Nagyvárad, *Várad* Mór Nagyvárad, *Fehér* Márton dr. Nagyvárad, *Szirmay* Miksa, Nagyvárad, *Ladányi* Károly Biharpüspöki, *Triznai* Antal Nagyszalonta, *Bercsik* Sándor Sályi, *Marjai* Ferenc Bihar, *Ily* F. *Tóth* Ferenc Csökmő, *Aradi* Bálint Nagyharsány, *Tenkei* József Nagyvárad, *Klein* Márton B.-Nagybajom. **Pótesküdték:** *Rákosi* Viktor, *Balaton* Lajos, *Nagy* Károly, *Hoffer* József, *Torszin* Elek, *Hilf* Ádám, *Orbán* Ferenc, *Gramantik* János, *Kovács* Béla, *Karger* Vilmos.

* **Betörés a templomba.** A szabolcs-megyei *Kemecse* község r. kath. templomába március 31-ére virradó éjjelen ismeretlen tettesek betörték és onnan több arany és ezüst egyházi kelléket elloptak. A tettesek valószínűleg kóbor cigányok voltak, kik a betörést megelőző napon három kocsival a község körül ólálkodtak. A debreceni rendőrség szintén megindította a nyomozást és *Dobos* József rendőrbiztos keresi a templom betörőjét.

* **A tandíj eltörlése az állami elemi iskolákban.** Magyarország aránytalanul sok analfabétáját növelte az a körülmény is, hogy fizetni kellett az elemi iskoláztatásért. Falusi emberek sosem fizettek szívesen a tudományért. Inkább nem tanultak. Nagysokára, végre ingyenes lesz a népoktatás. A ránk következő szeptemberben már a kis elemistáktól nem szednek tandíjat, nem szednek járulékot, ingyen adják a tudományt a népiskolákban mindenütt. A szegénynek is joga lesz a műveltségre, az iskolai oktatás áldásaiból nem lehet ezentul kizárni azokat, akik nem tudnak fizetni. A hivatalos lap bejelenti az új iskolai év kezdetére a megváltozott helyzetet. A miniszter rendelete kioktatja már a tanfelügyelőségeket mihez tartás végett. Tandíj nincs, 30 filléres ugynevezett járulék nincs az állami iskolákban az 1909—10-ik iskolaévtől kezdve. De azért, hogy teljes ne legyen az öröm, valami kis csúcska a multnak itt rekedt még: az 50 fillér beiratási díj. A szegénységnek ugyan ez alól is megadhatja a fölmentést, de kár, hogy ezt is el nem törölték. Az így befolyó jövedelem kell az ifjúsági és tanítói

könyvtárakra. Legelsősorban az ifjúsági könyvtárak fejlesztésére.

* **Megdorgált kivándorlók** A 35 éves *Pirtye* Sándor a Bihar megyei *Buntyesdről* a 32 éves *Nám* József és a 30 éves *Gödrö* József *Marosvásárhelyről*, együtt érkeztek *Amerikába* a *Ryndam* hajóval, hogy *Pirtye* Sándornak egy unoka fivéréhez, *Pirtye* Lászlóhoz utazzanak *Whartomba*, N. J., ki ott egy vasgyárban dolgozik. *Lajstromozás* alkalmával a felügyelő előtt azt vallották, hogy már kész munkájuk van az Egyesült Államokban és hogy főleg *Pirtye* Lászlónak levélbeli biztatására jöttek ki, mert az azt írta *Pirtye* Sándornak, hogy csak jöjjön mielőbb, van munka elég azon gyárban ahol ő dolgozik, akár hány munkás ember számára. A vizsgáló bíróság szoros kihallgatás alá vette a jövevényeket és ekkor kiderült, hogy nem vallottak igazat a *Lajstromozás*nál, hanem valaki utközben rábeszélte őket, hogy csak azt mondják be, hogy biztos munkájuk van az Egyesült Államokban, mert ezen uton előbb bebocsátják őket. Valótlan állításuk kiderült a *Pirtye* Sándor által felmutatott levélből is, melyben unoka fivére azt írja neki, hogy jelenleg rossz munkaviszonyok uralkodnak az Egyesült Államokban, de mindazonáltal ha kijönni akar, úgy ő pártját fogja és tőle telhetőleg iparkodni fog számára valahol munkát szerezni, de hogy már kész munka várakozik rá, arról egy szó sincs a levélben. A vizsgáló bíróság keményen megdorgálta őket valótlan állításukért és mindnyájukat kibocsátotta.

* **Halál a fogházban** A nagyvárad kir. ügyészség fogházának érdekes halottja van. *Nyika* Kovács *Juon* egy nemrég szerezhető szenzációs bűnpör egyik hőse halt meg ma a rabkórházban. *Mikula* Klára beéli cigánylány bűntársa volt ez a fiú, akik ketten megöltek a beéli erdőben egy *Mikula* Klárával szerelmeskedő embert, az esküdtszék *Mikula* Klárát életfogytiglani fegyházra ítélte, *Nyika* K. *Juont* pedig 5 évi fegyházra. A bűntárs, ki egyedüli vádlója volt a leánynak, tegnap a fogházban meghalt.

* **Örökös rabság 46 centért.** *Cleveland*ban egy *Edward* F. *Siegel* nevű amerikai fiatal ember, körülbelül egy héttel ezelőtt épen találgára indult, a mikor az *Elgin Avenue* és *Forest Park* sarkán levő 1132 számú ház előtt hirtelen három ismeretlen ember ugrott elébe, a kik revolvért szegezve mellének; pénzt követeltek tőle. A megtámadott fiatal ember azt állította, hogy nincs nála több 46 centnél, a mit azonnal át is adott. Támadói erre átküldték és néhány vasuti jegyen kívül, melyet szintén elvettek tőle, csakugyan nem találtak nála egyebet. Erre az éjjeli utonállók buszusan távozni akartak, de a fiatal ember kérte őket, hogy adják vissza legalább a vasuti jegyeket, mert neki nagy szüksége van rá, ők pedig úgy sem igen vehetik hasznát. És a rablók visszadták a megtámadott fiatal embernek a jegyeket és tovább álltak. A 46 centjéért megfosztott fiatal ember azonban a legközelebbi rendőrállomáson jelentést tett a történetéről, mire a rendőrség nagy apparátussal azonnal nyomozni kezdte az éjjeli utonállókat. Alig egy órai nyomozás után az egyik utonállót már sikerült elfogni, aki rövid tagadás után beismerte bűnrészességét. Két órával később már másik két társát is elfogták, akik rövid vallatás után szintén beismerték a terhükre rótt éjjeli utonállást. Az éjjeli rablótámadással vádolt három egyén, *Harry* *Dabrymple*, *Edward* *Schilhorn* és *Robert* *McGants*, mindössze egy napot töltöttek a rendőrség börtönében. Másnap az államügyész már vádat emelt ellenük és a leg súlyosabb büntetéssel, a két év előtti új tör-

vény értelmében életfogytiglani fegyházzal is büntethetőleg kért sújtani a vádlottakat. Az esküdszék mindössze három percig tanácskozott és a vádlottakat első fokú bűnösöknek mondta ki első fokú rablási eset büntetében, mire Kersten bíró, annak dacára, hogy a vádlottak valamennyien büntetlen előéletűek voltak, — mindhármukat életfogytiglani börtönre ítélte. Az életfogytiglani börtönre ítélt rabokat azonnal a jolietti börtönbe szállították, hogy ottan töltsék ki a rájuk szabott szigorú büntetést. Mi büntetést kaptak volna ezek, ha az utonállást nálunk követik el?

* **Április a rendőrségen.** A városi házipénztárt csengő készülék köti össze a rendőrségi ügyeleti altiszti szobával, hogy azon esetben, ha a pénztárban levők váratlan megáradásnak lennének kitéve, jelezhessék a veszedelmet és azonnal rendőri támogatásban részesüljenek. A vészjelző készülék tegnap délután fél 12 órakor hirtelen megszólalt. A rendőrségtől Réz Bertalan tb. r. alkapitány, Becsei őrmester és 3 rendőr néhány pillanat alatt a pénztárban termettek, beavatkozásra azonban nem volt ok, mert semmi baj nem volt. Valószínű, hogy a pénztárban levők közül valaki tréfát csinált és — áprilisa való tekintettel — alarmozta a rendőrséget. Vagy csak próbamozgósításokat rendezett.

* **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő nagyobb nyeremények lettek kihuzva:

40.000 koronát nyert: 99252.
10.000 koronát nyertek: 24258 115507.
5000 koronát nyertek: 2522 48199 50381 68776.
2000 koronát nyertek: 2387 2734 6229 8034 9923 12228 14224 26895 28543 29651 30166 32226 35455 35455 35891 37642 41985 42508 47203 51589 52537 55204 59280 72746 76155 78921 79414 99479 116900 119527.
1000 koronát nyertek: 6869 7312 15764 17304 21051 24888 25186 25739 28156 32787 33205 33803 33894 34925 35488 39894 40979 42197 41677 44789 46788 50740 53393 53536 54525 54761 58109 61751 63166 67606 69653 75755 76233 79970 84604 86987 87119 91768 91817 92056 92940 93650 93843 94038 97095 98266 99769 100691 101173 102312 105242 105821 109898 113140 115772 116624 117674 118401 120142 123335 122605
500 koronát nyertek: 338 2054 3181 3834 5353 7014 7459 10508 13241 13779 16519 20010 22583 23952 25944 26061 26605 28878 29590 30483 32958 34789 34928 33306 42530 44097 44830 46204 48212 49669 50265 51927 53320 53815 55004 55594 56234 58923 61816 66555 66771 69315 73827 74839 77573 79922 80049 81376 82446 84461 84793 84824 85414 86433 91673 94169 94817 98366 99301 100632 103336 103376 107033 107360 108825 109902 111890 112958 117734 117846 119207 120283 120937 120741 123681 123498.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Heidelbergi diákélet, Molnár Margit vendégfellépte.
Vasárnap délután: Dollárkirálynő, este: Hivatalnok urak, Földes Imre nagysikerű ujdonsága.

A dollárkisasszony. A színház pénztárában már tegnap szaporán vásárolták a jegyeket a vasárnap délutáni előadásra. A dollárkisasszony nagy népszerűsége rá is szolgált erre az érdeklődésre. A vidám angol operett a publikumot nagyon kellemes mulattató órával kecsegteti.

Heidelbergi diákélet. A német szentimentális szinpadai termékek között talán, amelyek egészséges hangulata, tiszta keresetlensége, annyira őszinte hatással volna reánk, mint a Heidelbergi diákélet. A kedves szindarab mai előadását még vonzóbbá teszi Molnár Margit fellépése. A fiatal naiva ma fogja bemutatni képességeit a közönségnek, a melynek tetszésétől függ az, hogy tagja lesz-e a Szigligeti-színház gárdájának, vagy nem?

IRODALOM.

☒ **A Népművelési közlöny** legújabb 14. száma ismét élénk, változatos tartalommal jelent meg. A lap élén *Vásárhelyi József* az iskolákban a gyermekek foglalkozásáról, mozgásáról és játékáról értekezik, a mely után egy tanítónőképző növendék március 15. i. ünnepi beszédét közli. A krónika a feminizmus fejtegeti (nem valami keresztény szellemben!) s apróságokat hoz. A többi rovatok is tartalmas közleményekben bővelkednek.

☒ **A Katholikus Hittérjesztés Lapjai** képes havi közlöny áprilisi füzeté méltán sorakozik a kitűnő folyóirat előbbi számaihoz, ugy tartalom, mint kiállítás tekintetében. A szép képek Kelet-Afrikából és a Szent földről, igen szépek, csinosak. Az érdekes tartalomról kiemeljük egy utazás leírását Közép-Afrikában, a Szent Ferenc rendi missiók ismertetését, a Cambodjai vallási viszonyokról írt cikk befejező részét. A csinos füzetet a missiói tudósítások egészítik ki. A folyóiratot dr. *Lestyán Endre* papnöveidei lelkiigazgató szerkeszti.

Z E N E.

Geyer Steff hangversenye. Geyer Steff legutóbb Drezdában, Lipcsében, Zürichben hangversenyezett és mindenütt a legnagyobb sikert aratta. A zürichi lapok elragadtatással emlékeznek meg e kiváló tehetségű művészéről. »Csak egy rendkívüli zenei tehetség képes ilyen formás játékot, ennyi pontossággal és finomsággal produkálni. A biztos izléssel előadott zeneszámokat a maga teljes szépségében élvezhetjük. A játéktechnikája bámulatra méltó. A közönség nem fárad ki a hangverseny alatt, olyan friss, természetes és könnyed játékkal csálja ki a legbájosabb hangokat remek hegedűjéből. Játéka megható és ünnepélyes. Szeretnénk ezt az Istenáldotta teremtményt megővni tudni, minden bajtól, minden rossztól a mi közönséges halandót érhet.« — Így nyilatkozik a külföldi egyik igen tekintélyes organuma. Bizonyára mi is így fogjuk élvezni ma este az ifjú művészt a Kereskedelmi Csarnokban. A művész méltó pártnerre Dienstl Oszkár 2 ónálló számmal is hozzá fog járulni azt est sikeréhez. A hangverseny kezdete este fél 9 órakor.

TÁVIRATOK.

A király Budapesten.

Budapest, április 2. A király április hó 20—25 időközben Budapesten fog időzni.

Az angol királyt szél érte (?)

Madrid, ápril 2. Madridban az a hír van elterjedve, hogy az angol királyt Biaitzben szélütötte.

London, ápril 2. Az angol királyról terjesztett hírek mindenütt nagy zavart

idéztek elő. A hír Frankfurton át érkezett. A hírekre vonatkozólag a külügyi hivatalból és az uralkodóháztól is kértek információt, azonban a kérdéseket vagy elutasították, vagy azt a választ adták, hogy nem tudnak róla semmit,

Földvásárló lengyel herceg.

Arad, április 2. Lyobomirszky Kázmár lengyel herceg, az osztrák képviselőház tagja, két nap óta tárgyal aradi birtokosokkal egy aradmegyei nagy erdőbirtok megvételéről. A herceg negyven millió koronát szánt magyarországi birtokok vételére.

Albánok lázadása.

Berlin, ápril 2. Szalonikiból az albán főnökök lázadásáról megdöbbentő részletek érkeznek. A dabrói kormányzó a múlt héten az összes albán főnököket ebédre hívta meg, kibékülés céljából. Ebéd közben az albánok észrevették, hogy körül vannak zárva és minden előkészületet megtettek elfogásukra. Az albán főnökök megsejtve az árulást jelt adtak, alig egy-két perc alatt az ebédlőbe rontottak és borzasztó vérengzést vittek véghez. Az európai diplomáciai körök újabb nagy veszedelmet látnak az albán kérdés feléledésében.

Szaloniki, ápril 2. A macedónai 3. hadtest tisztjei közt mozgalom indult meg az új-törökök ellen. Titkos bizottságot alakítottak, melynek célja a régi rendszer visszaállítása.

Nagy tüzvész Fiumében.

Fiume, ápril 2. Az itteni petroleumfinomítóban ma reggel fél 4 órakor kazánrobbanás folytán óriási tűz támadt, melyet azonban Baracs és Kemény gyári igazgatóknak erélyes fellépése folytán és a rizshantológyár tűzoltósága segítségével elszigetelték. mielőtt a szomszéd épületekre is áttérjedhetett volna. Egy fűtő elégett.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 23

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 23

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámloló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasúti részv.	—	692.25
Közúti vasút	—	552.—
Városi villamos vasút	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1909. márc. 23		
Magyar arany járadék 4 száz. — —	111.50	
Magyar koronajáradék 4 száz. — —	93.25	
Magyar koronajáradék — — —	82.75	
Magyar földteherment. kötvény 4. sz. —	240.—	
Horvát-szlavon földteherment. kötvény —	95.50	
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön —	93.50	
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön —	94.50	
Osztrák járadék papirban — — —	186.—	
Osztrák járadék ezüstben — — —	145.—	
Osztrák járadék aranyban — — —	97.25	
Osztrák korona járadék — — —	99.—	
1860. osztr. államsorsjegyek — — —	116.50	
Osztrák magyar bankrészevény — — —	197.50	
Magyar hitelbank-részevény — — —	150.25	
Osztrák hitelbank-részevény — — —	730.—	
Magyar hitelrészevény — — —	748.—	
London vista — — — — —	631.50	
Páris vista — — — — —	689.50	
20 márkás arany — — — — —	23.51	
20 frankos (Napoleon) — — — — —	19.02	
Német birodalmi márka — — — — —	117.96	

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: Faragó Béla.

(Folytatás.)

21

Eszébe folytonosan ügyeit jártatta. Rendezni fogja okvetlen s azután, ha másképp nem lehet, elmegy Galicia felé az országutra követ törni. Némely lengyel herceg sorsa is ez lesz, neki sem válik szégyenére . . .

Helyzete ezúttal kényelmes volt. A csendbiztos egészen átszellemült évés közben. Ilyenkor attól sem ijedt meg, ha megrettentik a val, hogy hivatalából, mikor kimulik, nem alkalmaznák a kataszternél.

Évés végeztével kigyóként dermedt meg s mikor medvére töltött pipájára a gazdaasszony behozta a menyecske-szemű parasztat, akkor egy nagyot sóhajtott s e sóhajból fejlődött ki ama jó ízű kínálás:

— Hátha innánk öcsém uram . . .

Ittak . . .

— Nincsen nagy baj öcsém uram. 200 forint előleget visszafizeti, azután a szinigazgatónak leteszi azt a bírságot, a mi ki van kötve a szerződés megszegése miatt, kifizeti a vendéglői számláját s mehet tölem tovább, a leányszóktetéshez semmi közöm, keresse az apa, a lovakat hazaküldtem. Itt van a cók-mókja is. A merre tetszik, arra mehet, csak azt az egyet vallja be, mi szándéka volt a leánynyal?

— Semmi egyéb csendbiztos ur, mint hogy egy nagy kiállítási darabhoz akartam szerződtetni akkor, most már más szándékom lenne.

— Hogy-hogy?

— Egyéb foglalkozásaim között voltam színész is, itt a szerelemnek pillanatnyi értéke van; felhő: feltűnik, elvonul. Első eset, hogy egy leánynak nem mernék a szemé közé nézni mert szemközt nagyon haszontalannak tartom magam s hogy szemé közé nézhessek, meg akarok járni . . .

— Szép szándék, de lehet e?

— Majd megkísértjük . . . Ugyan nem sok reményem van, hogy valaha az enyém lehessen, tetszik tudni, nekem feleségem van.

— Jobb vagy balkézre?

— Valóságosan jobbkézre.

— Fátum . . .

— Meguntam ezt az életet, újra akarom kezdeni . . . Itt van a pénz, tessék nyugtát adni. En megyek.

— Hová, ha szabad kérdeznem?

— Azt hiszem Nyelvedre, bátyámhoz, Ünnepély Parázs Manóhoz.

— Rokonok?

— Igen.

— Miként?

— Nagybátyám. En szintén Parázs vagyok. Ez az igazi nevem, de ennél több is. Régen lekerültünk Erdélybe, egy kis faluban jegyző az apám, Móni bácsi alig tudja, hogy élünk.

— Sohasem találkoztak?

— De igen. En jártam nála, de nem árultam el, hogy ki vagyok. Ez alkalommal vasúti mérnöknek adtam ki magam. Neki szegedtem egy három lábú vadászszekeket, mit magasra lehet felcsavarni házában és egy cukorpapírosból készített látócsővel nézegettem, jegyzeteket tettem, emberekkel láncokat huzattam mindaddig, míg az öreg ur észre nem vette. Roppant fél a vasut-építéstől. Megijedt, hogy mérnök vagyok, oda futott hozzám és ötszáz forintban kiegyezett velem. Ez volt céloom s azonnal tovább álltam . . . Más üzletre kellett ez a pénz . . . Majd kireperálok ezt is.

Mig Barnabás ur ezeket beszélte, a csendbiztos megírta a nyugtát. Ráütötte a pecsétet s átadta a fiatal embernek, a ki e közben szedte-vette sátorfáját s verte az indulót. Nem sok készülődésbe került, gyalogszerrel akart utazni. Egy szivélyes »Isten áldjon« s azzal bucsut mondott a kapuféltának.

V. FEJEZET.

Móni bácsi felkötö a fringját.

Ilona megérkezésével új korszak nyílt ünnepély Parázs Móni bátyánk házában. A mi hibázott a házasságukból, egy kedves teremtés véletlenül jutott a házhoz. Akár csak lutrin huzták volna, olyan könnyen.

— Ternó ez a leány, apjuk . . .

— Kvaternó biz ez anyjuk . . . ugye- rektor ur.

— Kvinternó biz ez tekintetes szomszéd ur.

Milyen leány is volt az az Ilona? Szavalt, énekelt és olvasott nagy fenhangon regényt, verseket Móni bácsinak, meg Stanci néniék.

Móni bácsi jelleme az olvasással szemben megváltozott. Eddig azt hitte magáról, hogy minek olvasson ő? Hiszen nem lehet mást írni annál, a mit ő olvasott. El is sorolta rögtön. Olvasott egy lovag, egy vig és egy szomorú regényt. A nóta egy, csak a váriáció más, meg a primás változik. Mi újság? azt elbeszélte a pap harmadnapos hírlapjából a rektor, verset tanult eléget gyerekkorában.

Ilona megérkezte óta hozatja egyremásra a könyvet, három-négy újságot is tart.

Mikor Ilona olvasott valami rászédett nőről, mint a feleskei nótárius Öhhelloja, kezében a fringjával, morogta a jelzőket: gézen-guz, vihodár, zsebrák s szenvedélyesen akart a falon agyon vágni egy legyet s kettőszele a tükör mellett a páva tollat, a miért Stanci néni nem lözött öntött debreceni perrecet.

— Mindegy lányom, csak olvass, majd hozok én Debrecenből egy kocsiderékkel, ugy is el kell mennem az apádat kimenteni, hogy ne legyen postasikkasztó a familiámban . . . Olvass tovább . . .

Ilona olvasott.

»Friddin gróf és Eudoxia bárónő házassága nem volt szerencsés . . .«

Móni bácsi közbevágott.

— Hogy is lett volna, nem én voltam a násznagya. A násznagytól függ minden. Tovább!

(Folyt. köv.)

A szerkesztőségnek levele

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
4237—1909. szám.

Felhívás

az élelmiszereket szállító kocsi tulajdonosokhoz.

A városban élelmiszereket szállító kocsik annyira rozoga és szennyes állapotban vannak, hogy azok egyrészt a közegészségre lehetnek káros hatással, másrészt a togyasztóközönség jóizlésével össze nem egyeztethető. Nemkülönbben oly lecsigázott és gyenge lovakkal, valamint összetoldott és taktolt szerszámokkal fuvaroznak, hogy azokkal a városi szabályrendelet értelmében fuvarozni nem szabad.

Ennélfogva ezen tarthatatlan állapot megszüntetése céljából folyó évi április hó 28. napján délután 3 órakor kocsi-, ló- és szerszám-szemlélet tartok a lóvásártéren.

Miért is felhívom az érdekelt élelmiszert szállító kocsik tulajdonosait, hogy a jelzett napon tartandó szemlére kifogástalan karban levő lovakkal s jó állapotban levő kocsikkal és szerszámokkal annál is inkább jelenjenek meg, mert a kik a szemlén meg nem jelennek, tőlük az élelmiszer szállítása elvonatik.

Nagyvárad, 1909 évi február hó 24.

Gerő,
főkapitány.

A bőjti idényre

állandóan raktáron tartunk
mindennemű csemege sajtokat,

Liptói és SZÉKELY TÖMLÖ TURÓT.

Naponta friss Tea-vaj.

Olajban, ecetben és sósvízben páczolt
halakat és étolajokat.

Szárított zöld főzelékek, gom-
bák, aszalt és friss hazai s
déli gyümölcsök.

Válfajain kívül ajánljuk még a leg-
jobb minőségű TISZTAN KEZELT ter-
mészetes asztali és csemege magyar
és francia pezsgő borainkat, kül- és
belföldi likőröket, nemkülönbben a leg-
jobb minőségű fűszer, élelmi cikke-
inket becsületes kiszolgálás mellett.

Tisztelettel

Telefon:

249.

MEZEY JÁNOS és TÁRSA,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Nagyvárad Takarékpénztári épület

Eladó szőlő!

Közel a városhoz szép magaslaton egy
szőlő eladó. Ugyanott kerítésoszlopok,
dróthálózat és szőlőoltványok kaphatók.

Értekezhetni Körös-utca 43 sz. alatt.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a Szilágyi Dezső, Borz és Szigligeti-utca és az Uri utca egy része általános csatornázásának vállalatba adása céljából f. évi április hó 27. napján d. u. 3 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a felsorolt utcák teljesen részletes eső és szennyvíz csatornázására terjednek ki, az összes esővíz beömlő aknákkal és a házak faláig érő oldal csatlakozó ácsatornák létesítésével együtt. A munkák vállalkozója a burkoló munkákat is teljesíteni köteles, mely munkákért az érvényben lévő szerződéses városi egységi árakat fogja a város a vállalkozónak megtéríteni.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a város házipénztárába.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolando az ajánlathoz.

Ajánlatok csak írásban és csakis a városi mérnöki hivataltól díjtalanul kapható ajánlati űrlap kitöltésével alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1909. évi április hó 27. napjának d. e. 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésen fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel láthatók el és csak a szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett tehető ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsát a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, ártételekkel kinem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan ki kell tenni köteles, hogy jelen hirdetményt az árlejtési feltételekkel ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket műszaki leírást és terveket ösmeri és azokra magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a házigyártmányok és a magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fővállalatnak adatnak ki, miért is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik ellenben Nagyvárad város az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek tartoznak szállító képességüket azon keresek és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuktelepe szerint tartoznak. A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Komlóssy József,

mint az árverési küldöttség elnöke.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

MAGYAR BANK

részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota.

Üzletfeleink érdekében egy nagyobb fővárosi jelzálogbankkal állandó összeköttetésbe lépve, abban a helyzetben vagyunk, hogy

nagyváradai házakra,

továbbá Biharmegyében levő földbirtokokra kedvező feltételek mellett

10, 20, 25, 40 vagy 50 éves

törlesztéses kölcsönöket adhatunk.

Már bekebelezett 6 százalékos vagy ezt meghaladó kamatozású kölcsönöket

olcsóbb kamatu

törlesztéses kölcsönre bélyeg- és illetékmentesen átváltoztatunk.

Mindennemű felvilágosítással intézetünk jelzálog osztálya készségesen szolgál.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

BELÉPÉSI FELHIVAS.

A „MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET”

1909. évi július hó 1-én új évtársulatot kezd, mely 1912. június hó végéig tart.

A szövetségbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 20 fillér heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetség célja a takarékossgot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetség helyisége a Magyar Bank részvénytársaság I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, („Fekete Sas” bérpalota).

Jegyzések már a mai naptól kezdve elfogadtnak, melynek mielőbbi eszközölsére felkérjük a szövetséget t. tagjait, valamint az ujonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1909. március havában.

A Magyar Takarékszövetkezet igazgatósága:

Dr. Adorján Emil

Lukách Géza, elnök.

Darvassy Lajos

Köszeghy József

Sziládky Ernő

Dr. Kurländer Ede.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellyel, hogy a takarékoság ügyét szolgálja tagjainak betéteik négyöldrésze erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételidíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskejét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet Igazgatósága.

3430—909.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1909 évi tőkekamat-adó kivétési lajstrom az 1883. évi XLIV. t.-c. 18. §-a értelmében f. é. március 28-tól április hó 4-ik, napjain át 8 napi közszemlére a városi adóhivatal 15. sz. szobájában a II-ik kerület Ujváros és Külváros városrészekre nézve, a 21-ik sz. szobájában az I-ső kerület Olszi és a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve a 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt

adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adószemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételnek napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovtattak meg, ezen adójuknak zdkönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz címezve a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felelkezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Magyvárad, 1909. évi március hó 26.

Városi adóhivatal.

TÖRLESZTÉSÉS JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi tartásra

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükséges.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
tancrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vagy nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.